

3 Μαΐου 2022- Παγκόσμια Ημέρα Ελευθερίας του Τύπου

Η απαίτηση για τη σύλληψη των δολοφόνων του συναδέλφου Γιώργου Καραϊβάζ κυριαρχεί σήμερα Παγκόσμια Ημέρα Ελευθερίας του Τύπου.

Η στυγερή δολοφονία του συναδέλφου έρχεται να προστεθεί στο θλιβερό απολογισμό των 44 δημοσιογράφων που έχου χάσει τη ζωή τους στην Ευρώπη από το 2015. Η στοχοποίηση των δημοσιογράφων και η παρεμπόδιση του έργου τους είναι προφανείς και μέσω της παρακολούθησης των συσκευών επικοινωνίας των συναδέλφων με τη χρήση κακόβουλου λογισμικού, μετά τις σχετικές αποκαλύψεις ότι στα «έξυπνα» τηλέφωνα 180 δημοσιογράφων σε όλον τον κόσμο έχει εγκατασταθεί, ερήμην τους, το λογισμικό κατασκοπείας Pegasus. Σχετικά περιστατικά έχουν αναφερθεί, μεταξύ άλλων, στην Ουγγαρία, το Βέλγιο, τη Γαλλία και το Αζερμπαϊτζάν αλλά και στην Ελλάδα, όπου διερευνώνται οι συνθήκες παρακολούθησης επικοινωνιών του συναδέλφου θανάση Κουκάκη. Ήδη, τους πρώτους μήνες του 2022, 11 συνάδελφοι έχου χάσει τη ζωή τους στην Ουκρανία και την Τουρκία. Σχετικά με την ασφάλεια των δημοσιογράφων, ο Πρόεδρος της ΕΟΔ Mogens Blicher Bjerregård δήλωσε ότι «ΔΕΝ βλέπουμε τις κυβερνήσεις να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, παραμερίζοντας το δικαίωμα των πολιτών στην απρόσκοπτη ενημέρωση».

Στην Ελλάδα, επιβάλλεται επαγρύπνηση και μέτρα θωράκισης της ελευθερίας του Τύπου μετά και την ετήσια έκθεση του δείκτη ελευθερίας του Τύπου από τους Δημοσιογράφους Χωρίς Σύνορα και τη θέση της χώρας στην παγκόσμια κατάταξη.

Ακολουθεί η ανακοίνωση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων (ΔΟΔ), η οποία αφιερώνει τη φετινή Παγκόσμια Ημέρα Ελευθερίας του Τύπου στην καταπολέμηση παρακολούθησης των δημοσιογράφων:

«Παγκόσμια Ημέρα Ελευθερίας του Τύπου:

Η ΔΟΔ καλεί για παγκόσμιες λύσεις για την καταπολέμηση της παρακολούθησης των δημοσιογράφων

Οι περιπτώσεις κατασκοπείας δημοσιογράφων και εργαζομένων στα Μέσα Ενημέρωσης με τη χρήση εξελιγμένων προγραμμάτων spyware έχουν πολλαπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια σε όλο τον κόσμο. Για τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Ελευθερίας του Τύπου στις 3 Μαΐου, η Διεθνής Ομοσπονδία Δημοσιογράφων (ΔΟΔ) και όλες οι ενώσεις-μέλη της καλούν τις κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο καθώς και τους διεθνείς φορείς να συνεργαστούν με τις δημοσιογραφικές ενώσεις για τη θέσπιση αυστηρών κανονισμών, που απαγορεύουν την παρακολούθηση των δημοσιογράφων και αναγνωρίζουν το απαραβίαστο της επικοινωνίας τους.

Οι αυξανόμενες αναφορές που αποκαλύπτουν το εύρος και την έκταση της χρήσης λογισμικού κατασκοπείας (spyware) για την παρακολούθηση δημοσιογράφων και κυβερνήσεων σε όλο τον κόσμο αποκαλύπτουν ότι η παρακολούθηση δημοσιογράφων είναι μία από τις κύριες και πιο ανησυχητικές απειλές για την ελευθερία του Τύπου.

Από την περιοχή της Ασίας-Ειρηνικού έως τη Λατινική Αμερική, περνώντας στην Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, οι κυβερνήσεις φέρεται να έχουν χρησιμοποιήσει εξελιγμένα προϊόντα spyware, που είχαν σχεδιαστεί για την καταπολέμηση του εγκλήματος, για να στοχοποιήσουν ανεξάρτητους δημοσιογράφους.

Η έλλειψη κανονισμών και ελέγχου της χρήσης αυτού του είδους λογισμικού, που αρχικά σχεδιάστηκε για την καταπολέμηση του εγκλήματος και της τρομοκρατίας, επιτρέπει την κακόβουλη χρήση του εναντίον δημοσιογράφων, πολιτικών, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ηγετών της κοινωνίας των πολιτών. Στην περίπτωση των δημοσιογράφων και των εργαζομένων στα Μέσα Ενημέρωσης, αυτό το λογισμικό έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως για την κατασκοπεία των λειτουργικών συσκευών των δημοσιογράφων.

Με ένα απλό κλικ σε έναν φαινομενικά αθώο σύνδεσμο, μια συσκευή «μολύνεται» και επιτρέπει στους εισβολείς πλήρη πρόσβαση σε κωδικούς πρόσβασης, λογαριασμούς, κλήσεις, e-mail,

ακόμη και κρυπτογραφημένες επικοινωνίες. Μπορεί επίσης να εγγράψει βίντεο, ήχο και να διαβάσει μηνύματα χωρίς να το γνωρίζουν οι χρήστες.

Με πλήρη πρόσβαση στα βασικά εργαλεία εργασίας των δημοσιογράφων, οι κυβερνήσεις μπορούν να αποκαλύψουν πηγές, να υπονομεύσουν την έρευνα, να εκφοβίσουν τους εργαζόμενους στα Μέσα Ενημέρωσης και σε ορισμένες περιπτώσεις να σταματήσουν τα ρεπορτάζ τους.

Παρακολούθηση δημοσιογράφων: μια δημοφιλής πρακτική μεταξύ των κυβερνήσεων σε όλο τον κόσμο

Τους τελευταίους μήνες, οργανισμοί Μέσων Ενημέρωσης και διεθνείς φορείς έχουν αναφέρει πολλαπλές περιπτώσεις κατασκοπείας σε επαγγελματίες των ΜΜΕ. Τον Ιούλιο του 2021, η μη κερδοσκοπική οργάνωση «Forbidden Stories project» αποκάλυψε ότι τα smartphone 180 δημοσιογράφων σε όλο τον κόσμο είχαν μολυνθεί με το λογισμικό κατασκοπείας Pegasus. Δεν ήταν όμως οι μόνοι.

Έρευνα που διεξήχθη από το διεπιστημονικό εργαστήριο “The Citizen Lab” απέδειξε ότι, στο Ελ Σαλβαδόρ, τουλάχιστον 31 επαγγελματίες ΜΜΕ κατασκοπεύθηκαν με τη χρήση του ισραηλινού λογισμικού Pegasus μεταξύ Ιουνίου 2020 και Νοεμβρίου 2021. Πολλοί από τους κατασκοπευθέντες δημοσιογράφους (22) εργάζονταν για την ψηφιακή εφημερίδα «El Faro», η οποία αντιπολιτεύεται τον Πρόεδρο του Ελ Σαλβαδόρ Nayib Bukele.

Η ίδια οργάνωση αποκάλυψε ότι ο Έλληνας δημοσιογράφος Θανάσης Κουκάκης φέρεται να κατασκοπευόταν από ένα νέο λογισμικό παρακολούθησης με το όνομα Predator για τουλάχιστον τρεις μήνες, μεταξύ 12 Ιουλίου και 24 Σεπτεμβρίου 2021, ενώ μια άλλη έρευνα αποκάλυψε την υποτιθέμενη παρακολούθηση Καταλανών δημοσιογράφων στην Ισπανία. Στην Ιορδανία, το smartphone του ανεξάρτητου δημοσιογράφου Suhair Jaradat παραβιάστηκε με το spyware Pegasus, μεταξύ Αυγούστου 2019 και Δεκεμβρίου 2021.

Αυτά είναι μερικά μόνο από τα επιβεβαιωμένα κρούσματα. ο

πραγματικός αριθμός των υποθέσεων κατασκοπείας μπορεί να είναι πολύ μεγαλύτερος. Μπροστά στη χιονοστιβάδα νέων υποθέσεων κατασκοπείας δημοσιογράφων και με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ελευθερίας του Τύπου, η ΔΟΔ καλεί:

Τους δημοσιογράφους να διπλασιάσουν τις προσπάθειες περιφρούρησης των δεδομένων και των συσκευών τους και τους οργανισμούς ΜΜΕ να προάγουν την εκπαίδευσή των δημοσιογράφων σε θέματα ψηφιακής ασφάλειας.

Τις κυβερνήσεις να κατοχυρώσουν στο εσωτερικό δίκαιο το απαραβίαστο των επικοινωνιών των δημοσιογράφων, τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά, στο πλαίσιο ειδικών νόμων και κανονισμών όπως αυτοί για την εσωτερική παρακολούθηση.

Τη διεθνή κοινότητα να οικοδομήσει ένα ρυθμιστικό καθεστώς που επιτρέπει τον έλεγχο και τη ρύθμιση όλων των οργανισμών που προμηθεύουν τέτοιου είδους προϊόντα, τα οποία δύνανται να υπονομεύσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των δημοσιογράφων.

Ο πρόεδρος της ΔΟΔ Younes M' Jahed δήλωσε: «**Η παρακολούθηση μόνο ασφάλεια δεν προσφέρει στους δημοσιογράφους. Κάθε μέρα αποκαλύπτεται και μια νέα υπόθεση κατασκοπείας σε βάρος δημοσιογράφου. Η ψηφιακή κατασκοπεία σε βάρος δημοσιογράφων αυξάνεται και απαιτούνται επείγοντως παγκόσμιες και εθνικές ενέργειες για τον περιορισμό της. Το επόμενο συνέδριο της ΔΟΔ στο Ομάν θα διερευνήσει πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η παρακολούθηση και θα συνεργαστούμε με τις ενώσεις-μέλη μας για να διασφαλίσουμε ότι οι δημοσιογράφοι είναι καλύτερα εξοπλισμένοι ώστε να προστατευτούν από επιθέσεις κακόβουλου λογισμικού».**

Οι ενώσεις-μέλη της ΔΟΔ θα διοργανώσουν μια σειρά εκδηλώσεων σχετικά με την 3η Μαΐου για να υπενθυμίσουν τις θεμελιώδεις αρχές του ελεύθερου Τύπου και τις βασικές αξίες της δημοσιογραφίας».

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ